

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 53 Volume: 10 Issue: 53
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20175334200

**KALKINMA BAKANLIĞI SOSYAL DESTEK PROGRAMI KÜLTÜR SANAT VE SPOR PROJELERİNİN
ÜLKE EKONOMİSİNE SAĞLADIĞI KATKILAR**
**CONTRIBUTION OF THE COUNTRY ECONOMY OF MINISTRY OF DEVELOPMENT SOCIAL
SUPPORT PROGRAM CULTURE AND ART PROJECTS**

Mehmet KARGÜN*
Oktar KIZAR**
Yavuz Selim AĞAOĞLU***

Öz

Ülkemizin sahip olduğu spor potansiyeli ve dinamikleri rekabet avantajları, yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı her geçen gün artmaktadır.

Bölgesel dengesizlikleri ortadan kaldırmak ya da minimum seviyeye indirmek amacıyla kurulan sosyal destek programı bu çalışmanın genel problem alanını oluşturmaktadır. Yoksullukla mücadele ve üretim faktörlerinin daha etkin şekilde kullanılması olarak tanımlanan ulusal kalkınma anlayışının yanında bölge sorunlarını tespit edip, bu sorunları bölge ve ilin potansiyelini kullanarak çözmeye çalışan bölgesel kalkınma anlayışı kabul görmeye başlamıştır. Araştırmada Kalkınma Bakanlığı SODES programı 2013-2015 yılı kültür, sanat ve spor projelerinin ülke ekonomisine sağladığı katkılarının incelemesi amacıyla oluşturmaktadır. Kalkınma Bakanlığı tarafından finanse edilen ve yerelde Valilikler koordinasyonunda yürütülen SODES 2013-2015 yılları arasında 2159 proje ile toplam 296.696.345 TL destek sağlamıştır. Bu veriler Kalkınma Bakanlığına Proje Koordinasyon Merkezi biriminden dokümantasyon metoduyla kavramsallaştırılarak elde edilmiştir. Bu kalkınma planları içerisinde spor ve sportif organizasyonları, bu kalkınma hamlelerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Sonuç olarak Kalkınma Bakanlığına bağlı sosyal destek programı kültür, sanat ve spor projelerinin ülke ve bölgesel kalkınma konusunda kent ve bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Ekonomi, Kültür, Sanat ve Spor, Bölgesel Kalkınma.

Abstract

The contribution of our country to sporting potential and dynamics, competitive advantages, local and regional development is increasing day by day.

Social Support Program which was established in order to eliminate the regional instabilities defines the general problem area of this research. In addition to the national development concept which fights poverty and enables the production factors to be used better, the concept of regional development that determines local problems and solves them by utilizing the city's potential has started to be accepted. The research has the aim of examining cultural, artistic, and financial support programs held in Bingöl between 2013 and 2015 and the projects of Social Support Program which is subject to the Ministry of Development as well as the financial contribution that the projects have made in terms of regional development. Social Support Program, which was funded by the Ministry of Development and conducted by local governorship, carried out 2159 projects and financed 296.696.345 TL in total between 2013 and 2015 in Turkey. This data was acquired with a method of document conceptualization by Governorship EU Projects Center in line with the Ministry of Development. Sports and sports organizations are very significant components of these developmental schemes.

As a result, the social support program of the Ministry of Development contributes to the urban and regional economy in the country and regional development of culture, arts and sports projects

Keywords: Development, Economy, Culture, Arts and Sports, Regional Development.

1. GİRİŞ

Marka kent oluşturma süreci kentin cazibe merkezi haline getirerek ekonomik faydalar elde etmesidir. Bölgenin ya da kentin kimlik oluşum sürecinde marka şehir olma giderek artan önemli bir süreçtir. Sosyal Destek Programı, dezavantajlı bölgelerimizin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmak amacıyla bu bölgelerde göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa sürede karşılık vermeyi hedefleyen bir sosyal kalkınma programıdır. SODES projeleri dezavantajlı çocuklar, gençler, kadınlar, yoksullar ve özürllüler için sosyal hayata katılmasına önemli fırsatlar vermesinin yanında o ilin bir marka değeri olarak ortaya

* Osman Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

** Bingöl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

*** Osman Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

çıkmasına da katkı sağlamayı amaçlamaktadır (www.sodes.gov.tr 2017:18) . SODES istihdam, sosyal içerme ve kültür, sanat ve spor olmak üzere üç başlığı kapsamaktadır. İstihdam başlığı altında hazırlanacak projeler ile istihdam edilebilirliğin artırılması, ildeki ve bölgedeki ihtiyaçlara uygun alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve birikimin geliştirilmesi, toplumun dezavantajlı kesimlerinin istihdama erişiminin kolaylaştırılması ve kendi işini kurabileceklere destek olunması beklenmektedir. Sosyal içerme başlığı altında hazırlanacak projeler ile yoksulluğun azaltılması, sosyal yardım alan yoksul kesimin kendi geçimini temin edecek duruma getirilmesine destek olunması, yaşlı, özür, kadın ve çocuklar gibi toplumun öncelikli kesimlerinin yaşam standartlarının yükseltilmesi ve bunlara götürülen hizmetlerin kalitesinin artırılması beklenmektedir. Kültür, sanat ve spor başlığı altında hazırlanacak projeler ile toplumun ihtiyaç duyduğu kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin geliştirilmesi ve özellikle çocukların ve gençlerin bu tür faaliyetlere yönlendirilmesine destek olunması hedeflenmektedir (Güder ve ark. 2010:66). Sporun kitleselleşmesi, toplumu eğlendiren önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilmesi ve sağlıklı yaşamın temel parçalarından biri olarak ele alınması gibi faktörler ile beraber sporun ekonomik yapısının büyüdüğünü görmekteyiz. Fitness, spor, sağlıklı yaşam ve rekreasyonel etkinlikler gibi günlük spor aktiviteleri içerisinde aktif ve pasif spor katılımı her geçen gün artmaktadır. Sporun böylesi önemli bir şekilde günlük yaşam içerisine dâhil olması bir pazar ve bunun doğal sonucu olarak bir endüstri kavramını da beraberinde getirmektedir (Katırcı ve ark. 2013:58). Spor Endüstrisi ve Ekonomisi direk ya da dolaylı ilişkisi bulunan mal ve hizmetleri tüketen birey ve işletmeler olarak tanımlanabilir (Pitts ve ark. 1996:92). Bu tanımlamanın ışığı altında bir spor müsabakası ya da spor giysisi, spor ile direkt ilişkili bir spor ürünü olarak ele alınmalıdır. Bunun yanında Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak bir şehirde alışveriş yerleri, restoranlar, oteller ve barlar gibi işletmelerin faaliyet alanları da spor endüstrisi ile dolaylı ilişki halindedir (Katırcı ve ark. 2013:96). Spor endüstrisi tüketicilerine spor, fitness ve spor ile ilişkili serbest zaman etkinlikleri ve bunlarla ilgili mal, hizmet, insan, yer ve düşünceler sunan pazarın ismidir (Argan ve Katırcı, 2008:88). Günümüz endüstri toplumlarında spor, kendi başına çok büyük ve karmaşık bir endüstri oluşturmakta ve çok sayıda tüketicisi olan bir ürün olarak kabul edilmektedir (Öztürk, 1998:66). Sporun ekonomik katkısına parasal olarak baktığımızda bu konuda çok fazla sayıda doğru bilgiye ulaşmanın zor olduğu görülmektedir. Çünkü spor endüstrisi disiplinler arası bir endüstridir ve ölçümünün yapılması zor bir iştir. Bloom ve (Canning, 2000:125) daha sağlıklı toplumlarda ekonomik büyümenin daha fazla olduğunu ve yoksulluğun azaldığını belirtmektedir. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde özellikle kadınların eğitim ve sağlığa erişimleri arttıkça, doğurganlık oranı azalmakta böylece anne ve çocuk sağlığında iyileşmeler görülmektedir. Bunun sonucunda uzun dönemde büyüme oranları artmakta, yoksulluk azalmaktadır (World Bank, 2000:12). Beşeri sermayenin geliştirilmesi ile yoksullukla mücadele edilmesi kapsamında pek çok çalışma yapılmıştır. Toplumun eğitimdeki başarı düzeyinin artırılması yoksulluğun ve ücretlerdeki farklılaşmanın azaltılması açısından çok önemlidir. Birçok ülke, gelir eşitsizliği ve yoksulluğa ilişkin sorunları azaltmak için eğitime odaklanmaktadır. Hemen hemen tüm ülkeler sosyal riskleri azaltmak için temel düzeyde bir koruma alanı oluşturmayı amaçlamış ve eğitimi, yoksullukla mücadele için bir araç olarak öne çıkarmışlardır (OECD, 2007:44). SODES kapsamında insan odaklı olarak özellikle dezavantajlı grupların beşeri sermayelerinin geliştirilmesine yönelik projelere özel önem verilmektedir.

SODES kapsamında bu hibelerden faydalanan il sayısı ülke genelinde 36 ile ulaşmıştır. Program istihdam edilebilirliğin artırılması, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarının sağlanması, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine çok önemli katkılar sağlamıştır .Sporun ekonominin bütünündeki hacmi ele alınacaktır. Büyüklüğünü tanımladığımız ve değerlendirmeye çalıştığımız ekonomi, çeşitli sektörlerden oluşmaktadır. Bir başka ifadeyle, ekonominin tümü, bu sektörlerin toplamından oluşmaktadır. Ancak elbette ki bu sektörler, birbiri ile ilişkili olsalar da, toplam ekonomi içerisindeki payları birbirinden farklılık göstermektedir. Bir sektörün büyüklüğü; o sektörde üretilen mal ve hizmet miktarına, ekonomik birimlerin o sektörün ürettiği mal ve hizmetlere yaptığı harcamalara ve o sektörde kullanılan üretim faktörlerinin gelirlerinin toplamına bağlıdır (Katırcı ve ark. 2013:46-48). SODES projeleri dezavantajlı çocuklar, gençler, kadınlar, yoksullar ve özür, kadınlar için sosyal hayata katılımında önemli fırsatlar sağlamıştır. Kültür, sanat ve sportif faaliyetlerin geliştirilmesi de SODES'in önemli bir bileşeni olmuştur. SODES çerçevesinde, kültür, sanat ve spor alanında çok sayıda kurslar açılmış, kültür ve sanat merkezleri, kütüphaneler, sinema salonları ve spor sahaları oluşturulmuş, spor malzemeleri dağıtılmış, turnuvalar, senlikler ve etkinlikler düzenlenmiştir. Böylece, özellikle çocuk, genç ve kadınların yetenekleri açığa çıkartılmış, kendilerine olan güvenleri pekiştirilmiş, topluma ve kendilerine yararlı güzel alışkanlıklar elde etmeleri sağlanmıştır. Düzenlenen 1.104 spor kursundan 51.560 kursiyer yararlanmıştır. Kalkınma Bakanlığı SODES programı 2013-2015 yılı kültür, sanat ve spor projelerinin ülke ekonomisine sağladığı katkılarının

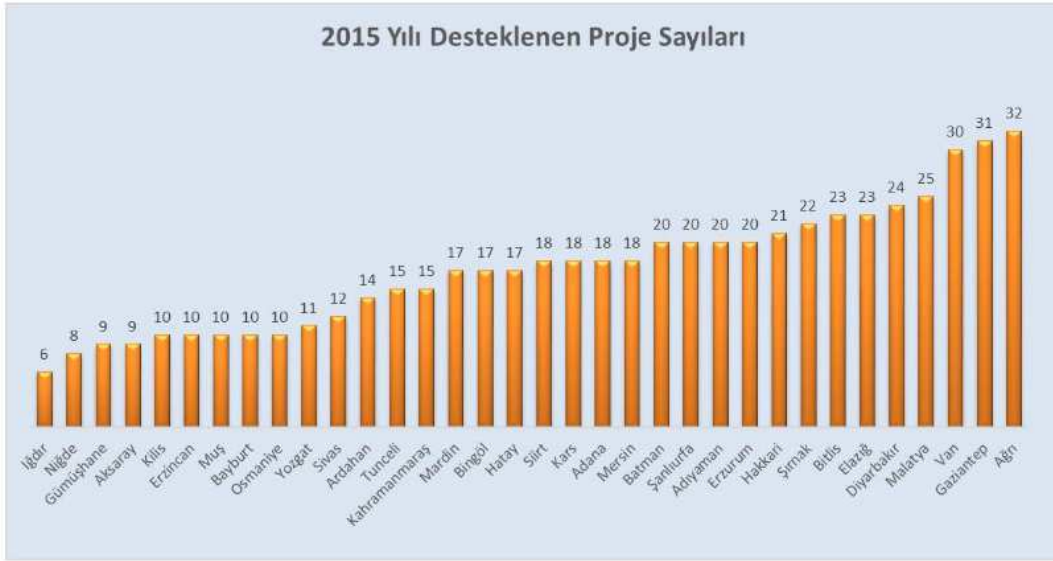
incelemesi amacını oluşturmaktadır. Kalkınma Bakanlığı tarafından finanse edilen ve yerelde Valilikler koordinasyonunda yürütülen SODES 2013-2015 yılları arasında 2159 proje ile toplam 296.696.345 TL destek sağlamıştır. Bu projeler içinde kültür, sanat ve spor projelerine 100.346.840 TL ve 875 proje desteklenmiştir (<http://www.sodes.gov.tr>).

2. YÖNTEM

Kalkınma Bakanlığına bağlı sosyal destek programı projelerinin Bingöl iline ait 2013-2015 yılları arasında kültür, sanat ve spor projelerinin finansman desteğinin, ilin ve bölgesel kalkınma konusunda ekonomiye sağladığı katkılarının inceleme amacını oluşturmaktadır. Bu veriler Kalkınma Bakanlığına bağlı Koordinasyon Merkezi biriminden dokümantasyon metoduyla kavramsallaştırılarak elde edilmiştir.

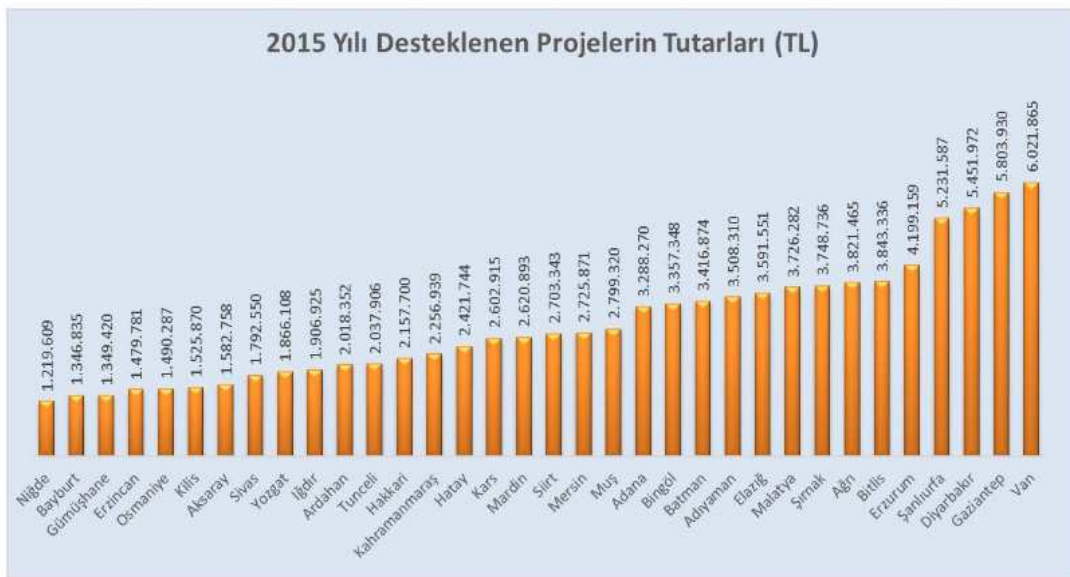
3. BULGULAR

Tablo 1: 2015 Yılı Desteklenen Proje Sayısının İllere Göre Dağılımı.

Tablo'ya göre proje sayısının kent dağılımına göre ilk üç sırada Ağrı 32, Gaziantep 31 ve Van 30 proje ile yer almaktadır.

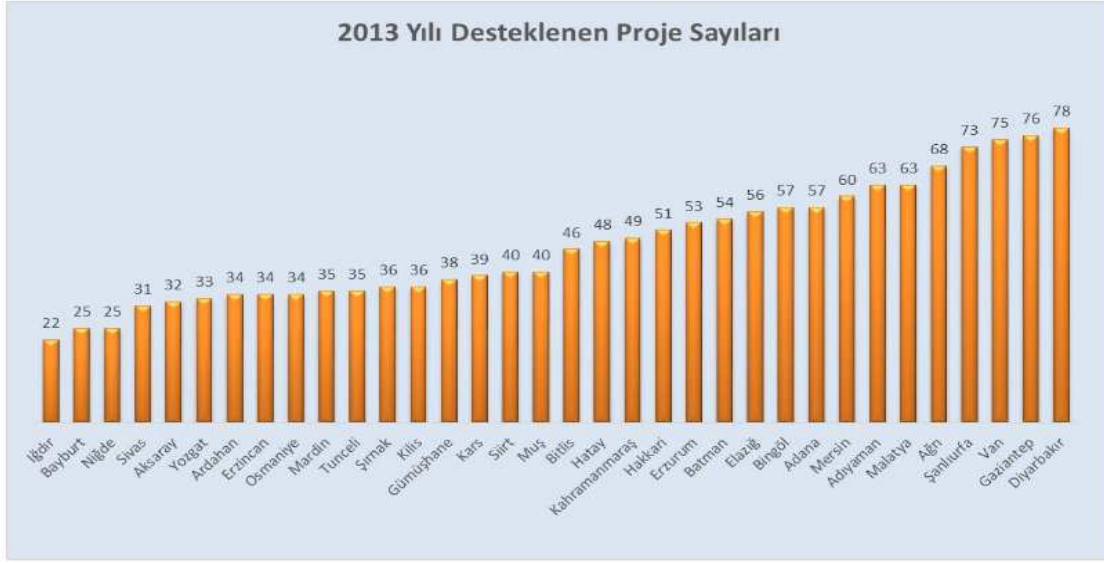
Tablo 2: 2015 Yılı Desteklenen Projelerin Tutarlarının İllere Göre Dağılımı

Tablo'ya göre desteklenen proje tutarlarının ilk üç kente göre Van 6.021.865 TL, Gaziantep 5.803.930 TL ve Diyarbakır 5.451.972 TL yer almaktadır.

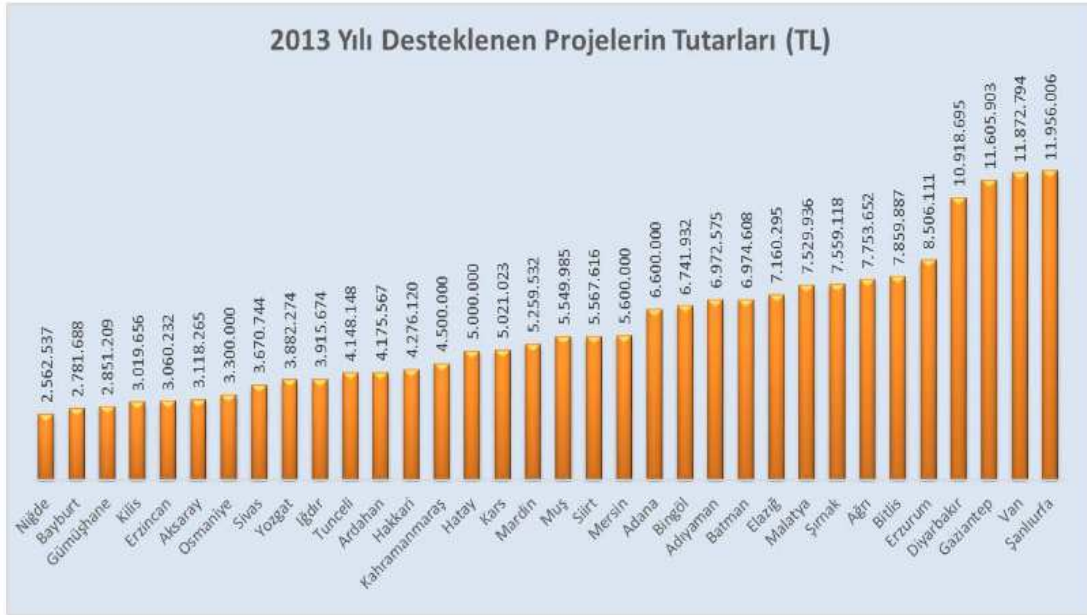

Tablo 3: 2013 Yılı Desteklenen Projelerinin İllere Göre Dağılımı

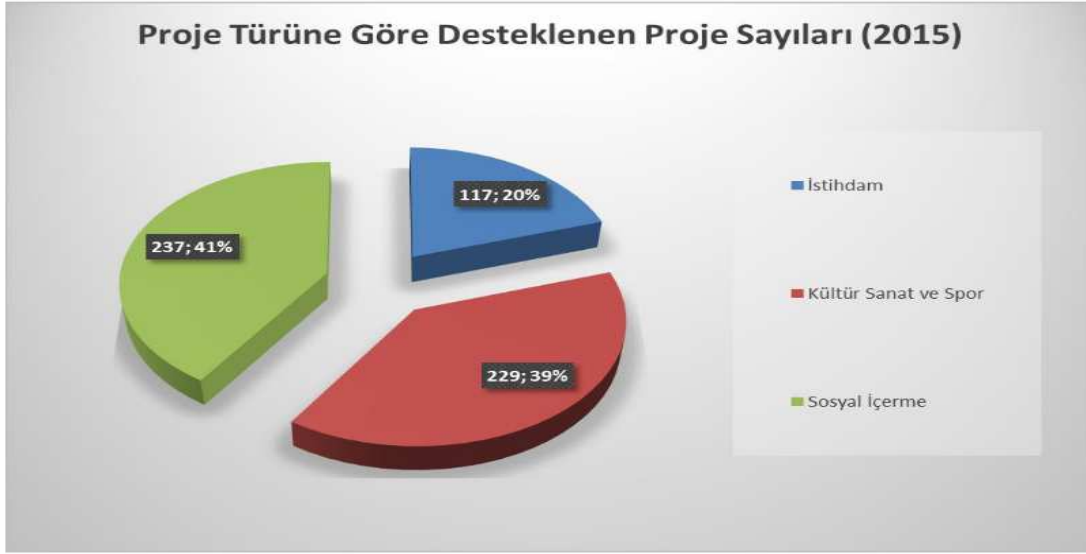
Tablo'ya göre proje sayısının kent dağılımına göre ilk üç sırada Diyarbakır 78, Gaziantep 76 ve Van 75 proje ile yer almaktadır.

Tablo 4: 2013 Yılı Desteklenen Projelerinin Tutarlarının İllere Göre Dağılımı

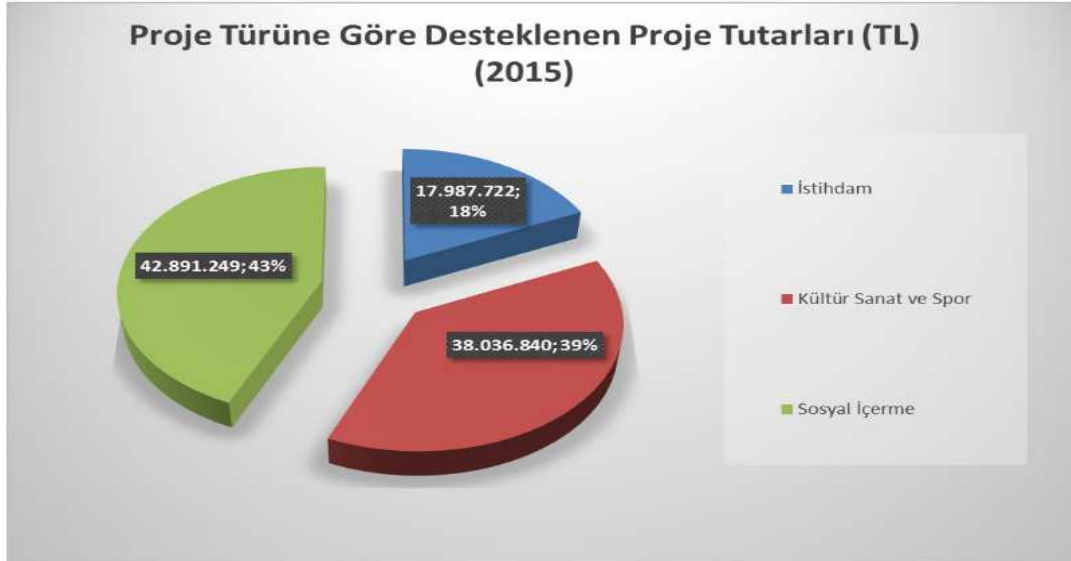
Tablo'ya göre desteklenen proje tutarlarının ilk üç kente göre Şanlıurfa 11.956.006 TL, Van 11.872.794 TL ve Gaziantep 11.605.903 TL yer almaktadır.

Tablo 5: 2015 Yılı Proje Türüne Göre Desteklenen Proje Sayısı

2015 yılında özelliklerine göre desteklenen proje sayılarına bakıldığında, kültür, sanat ve spor 229 % 39'unun sosyal içerme 237 % 41'sini de istihdam 117 proje ile %20 si olduğu görülmektedir.

Tablo 6: 2015 Yılı Proje Türüne Göre Desteklenen Proje Tutarı

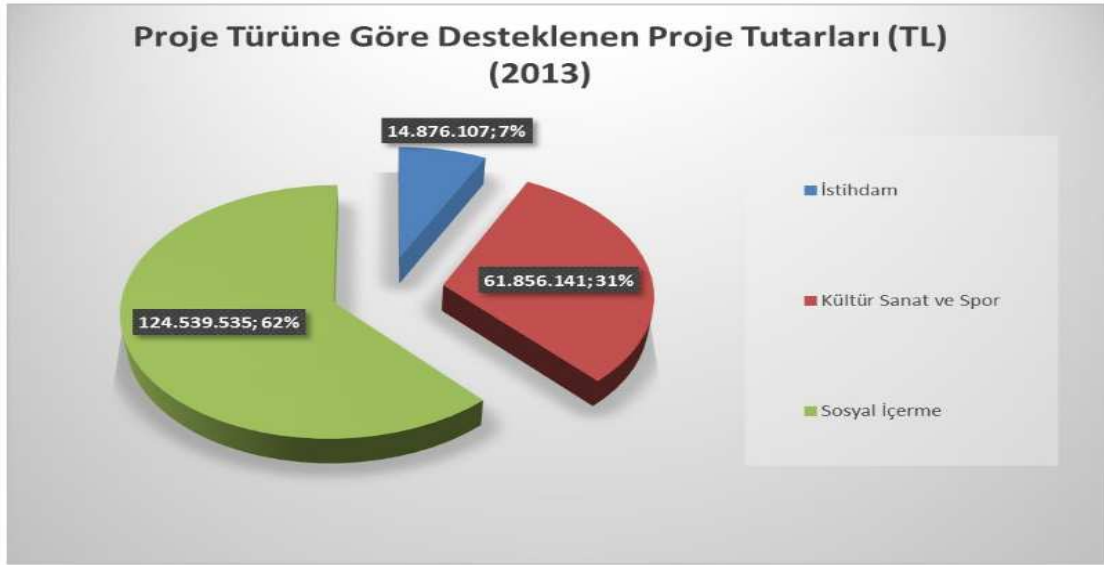
2015 yılında tutarlarına göre desteklenen proje sayılarına bakıldığında, sosyal içerme 42.891.249 TL. %43 kültür, sanat ve spor 38.036.840 TL % 39'unu, istihdam projesi 17.987.722 TL ile %18'i olduğu görülmektedir.

Tablo 7: 2013 Yılı Proje Türüne Göre Desteklenen Proje Sayısı

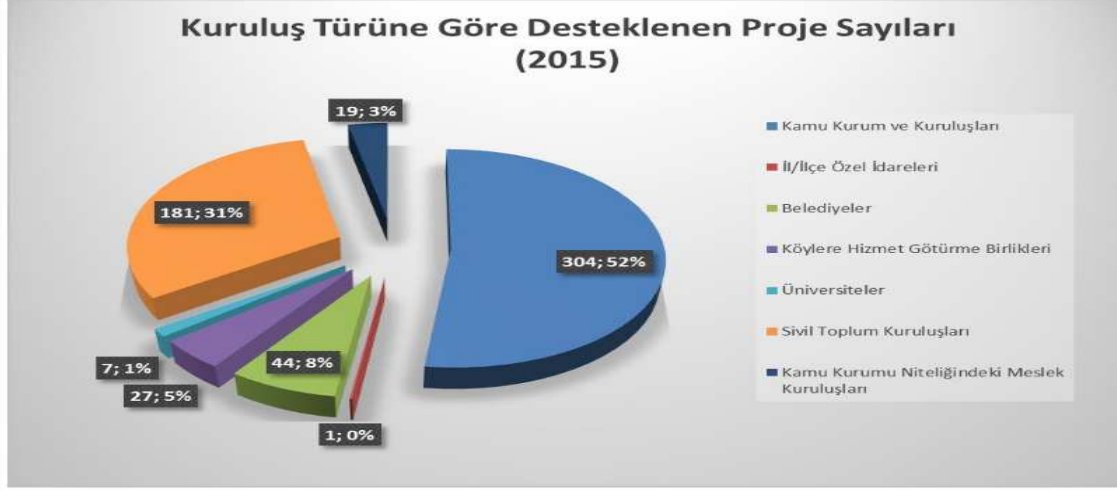
2013 yılında özelliklerine göre desteklenen proje sayılarına bakıldığında, sosyal içerme 902 %57 kültür, sanat ve spor 546 % 34'ü, istihdam 148 proje ile %9'u olduğu görülmektedir.

Tablo 8: 2013 Yılı Proje Türüne Göre Desteklenen Proje Tutarı

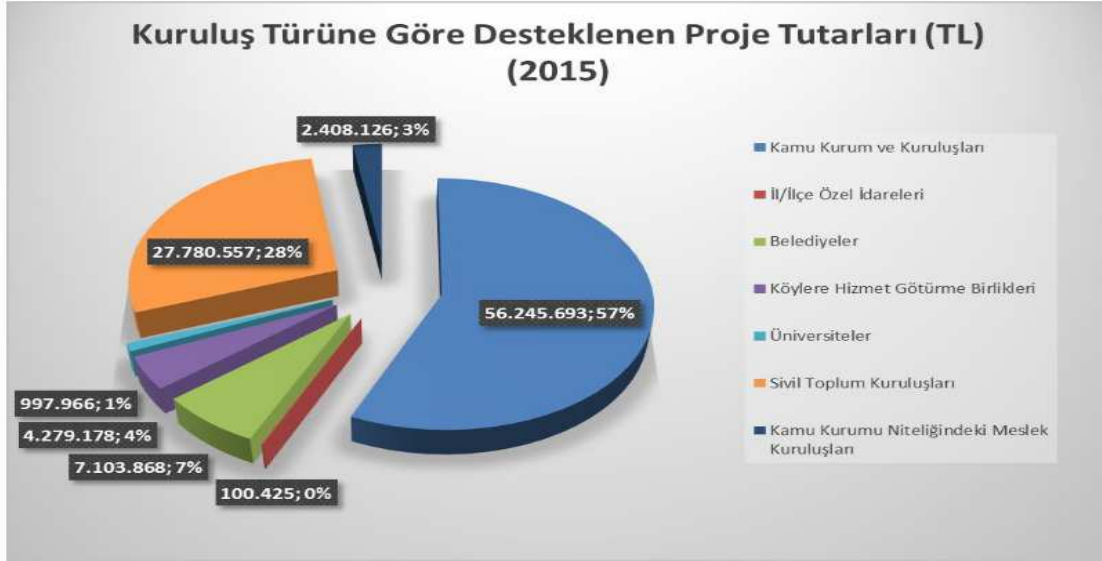
2013 yılında tutarlarına göre desteklenen proje sayılarına bakıldığında, sosyal içerme 124.539.535 TL. %62, kültür, sanat ve spor 61.856.141 TL % 31'i, istihdam projesi 14.876.107 TL ile %7'i olduğu görülmektedir.

Tablo 9: 2015 Yılı Kuruluş Türüne Göre Desteklenen Proje Sayısının Dağılımı

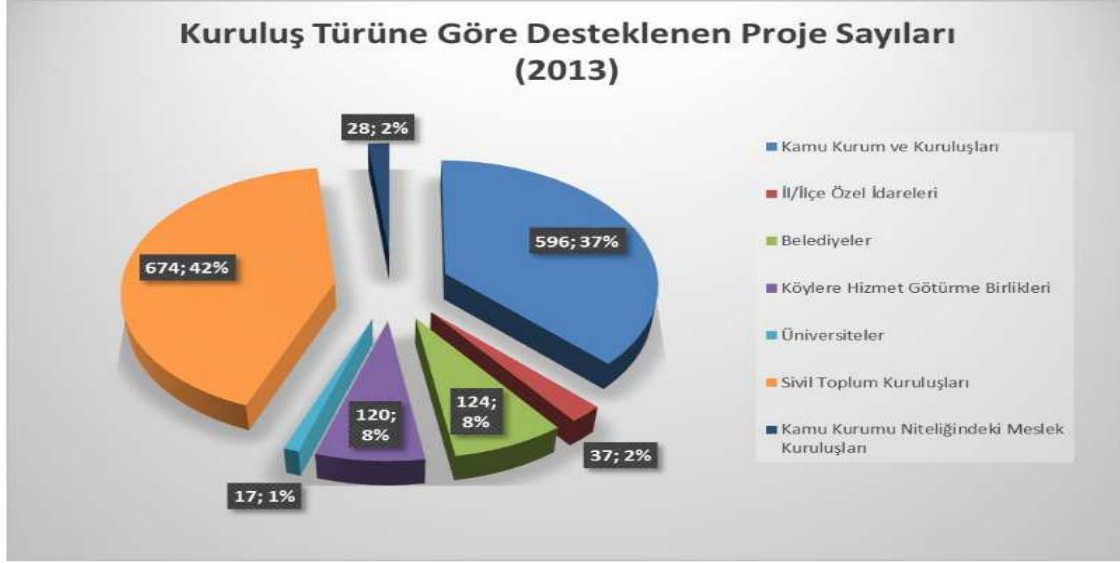
Kuruluş türüne göre desteklenen proje sayısının kurumlara göre, kamu kurum ve kuruluşları 304 proje ile %52'ni, sivil toplum kuruluşları 181 proje ile %31'ni, köylere hizmet götürme birlikleri 27 proje ile %5'ni, belediyeler 44 proje ile %8'ni, kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşları 19 proje ile %3'nü, üniversiteler 7 proje ile %1 ve il-ilçe özel idareleri 1 proje ile %0'nu oluşturmaktadır.

Tablo 10: 2015 Yılı Kuruluş Türüne Göre Desteklenen Proje Tutarlarının Dağılımı

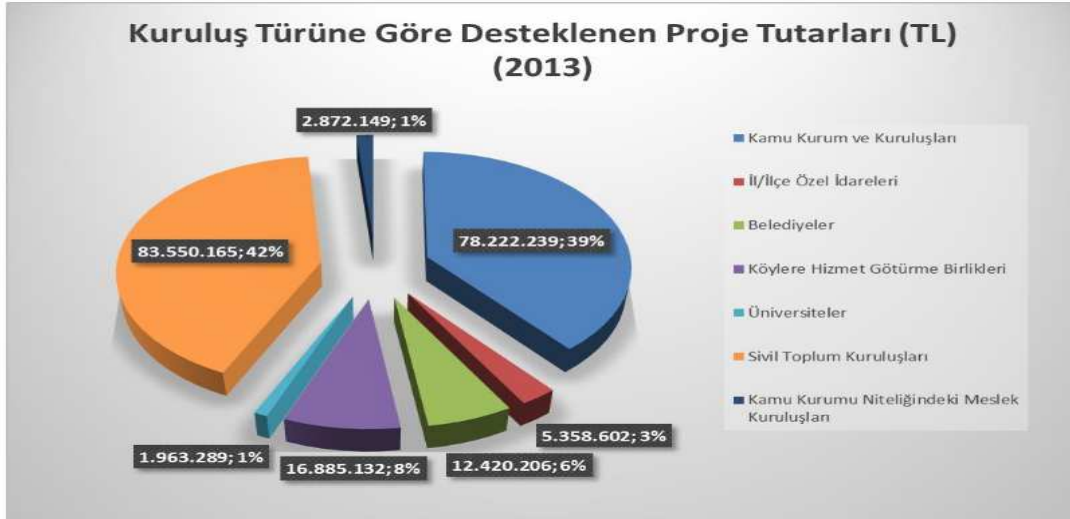
2015 yılı kuruluş türüne desteklenen proje tutarları ilk üç dağılımı kamu kurum ve kuruluşları 56.245.639 TL %57'sini, sivil toplum kuruluşları 27.780.557 TL %28'ni ve belediyeler 7.103.868 TL %7'sini oluşturmaktadır.

Tablo 11: 2013 Yılı Kuruluş Türüne Göre Desteklenen Proje Sayısının Dağılımı

Kuruluş türüne göre desteklenen proje sayısının kurumlara göre, kamu kurum ve kuruluşları 596 proje ile %37'si, sivil toplum kuruluşları 674 proje ile %42'si, köylere hizmet götürme birlikleri 120 proje ile %8'ni, belediyeler 124 proje ile %8'ni, kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşları 28 proje ile %2'yi, üniversiteler 17 proje ile %1 ve il-ilçe özel idareleri 37 proje ile %2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 12: 2013 Yılı Kuruluş Türüne Göre Desteklenen Proje Tutarlarının Dağılımı

2013 yılı kuruluş türüne desteklenen proje tutarları ilk üç dağılımı kamu kurum ve kuruluşları 78.222.239 TL %39'nu, sivil toplum kuruluşları 83.550.165 TL %42'sini ve köylere hizmet götürme birliği 16.885.132 TL %8'sini oluşturmaktadır

4. TARTIŞMA

Beşeri sermayenin güçlendirilmesi ve bölgesel kalkınma politikaları önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda Kalkınma Planlarında da önemli atıflar yer almaktadır. Nitekim Dokuzuncu Kalkınma Planında yoksullukla mücadelede ve gelir dağılımının iyileştirilmesine amacıyla dezavantajlı gruplara yönelik kamu hizmetlerinin artırılması gereği vurgulanmıştır. Ayrıca yoksullukla mücadelenin ve gelir dağılımındaki dengesizliğin sürdürülebilir büyüme, istihdam, eğitim ve sağlık politikalarıyla kalıcı bir şekilde azaltılacağı, transfer politikalarının gelirin yoksullar lehine yeniden dağıtımının sağlanmasında etkin bir şekilde kullanılacağı belirtilmiştir. (DPT, 2006:89) SODES bölgesel sosyal kalkınma ve beşeri sermayenin artırılması

ile yoksullukla mücadele, yoksulluğun nesiller arası aktarımının engellenmesi ve yoksulluk kültürüyle mücadelede önemli bir araç olarak görülmektedir. SODES kapsamında özellikle dezavantajlı grupların öncelikle kadınlar, gençler ve çocukların hedef grup olarak belirlenmesi, bu hedef grupların beşeri sermayesinin artırılmasına yönelik projelerin desteklenmesi, Türkiye’de öncelikle GAP bölgesinden başlamak üzere tüm Türkiye’de yoksullukla mücadelede önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Kalkınma kavramı geçmişten günümüze ülkeler için hep ana hedef olarak belirlenmiş genel bir kavramdır. Geçmişte ulusal ölçekte politikalarla yürütülen bu süreç günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle bölgesel birimlere yayılmış ve mikro ölçekte çözümler üretilmeye başlanmıştır (Gürer, 2015:42). SODES’in önemli diğer bir özelliği yerel dinamikleri harekete geçirmesi olarak yorumlanmaktadır. SODES’in valiliklere ciddi sorumluluklar ve görevler yükleyen, başta STK’lar olmak üzere, belediyeler ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin sosyal kalkınma projelerinde aktif katılımıyla başarı hedefleyen yapısının başarısı, SODES kapsamında desteklenmek üzere başvuruda bulunan ve desteklenen proje sayılarının çok ciddi bir şekilde artmasında açıkça görülmektedir. Toplumsal yapı açısından bakıldığında genç nüfusu ile ön plana çıkan ülkemizde, bireylerin erken yaşlarda sporla ve kültürel etkinliklerle tanıştırılması, geleceğe dönük bir yatırım olacak spor ve kültür ile iç içe bir hayatın hedeflendiği kentsel kimliğin geliştirilmesinin ilk adımını oluşturacaktır (Güder ve ark. 2010:8). Bugün özellikle gelişmiş ülkelerde sosyal, kültürel, ekonomik ve yerel yönetim eksenli bölgesel kalkınma planları uygulanmakla beraber kalkınmanın sürdürülebilirliği üzerinde çalışmalar devam etmektedir (Dur, 2015:156). Bölgesel kalkınma için düşünülen hedefleri arasında, sportif kaynakları rasyonel ele alınmalıdır ve bu kaynakların sporun ekonomik ve sektörel özellikler yararlanarak bölgesel ekonomi için kullanılmalıdır ((Devecioğlu ve Sarıkaya, 2005:2-3,9). 2014 yılında yapılan bir çalışmada Kalkınma Bakanlığı ve bu bileşenler tarafından bileşenlerin kapsamında illerde tespit edilerek desteklenmesi gerektiğini belirtmektedir (Karakaya, 2014:10). Serçek ve Özaltaş (2015:139), yılında yaptığı çalışmada; Turizm paydaşlarının Diyarbakır’ın gelişmesini olumlu karşıladıkları, önemli olduğunu ve bu kalkınma süreci için turizmin önemli olduğunu bulmuşlardır. Kentlerin sportif altyapısının güçlendirilmesinin yanında kültürel ihtiyaçlarının da göz önüne alınarak bütüncül bir toplumsal gelişmenin hedeflenmesi önemli katkı sağladığı düşünülmektedir. Spor kültürünün gelişmesi kent kültürünün gelişmesine paraleldir. Çağdaş kültür ile birlikte yerel kültür öğeleri düşünülerek kentler için kültür politikaları ve stratejileri geliştirilmelidir. Spor, kent kültürünün bir bileşeni olarak düşünüldüğünde diğer öğelerle iç içe ve onlardan beslenen bir yapıya kavuşturulmalıdır (Karaca, 2012:42-47). Büyük ölçekli spor etkinlikleri doğru kurgulandıkları takdirde kentlerin iktisadi gelişimleri için farklı açılımlar sunabilmektedir. Kentlerinin iktisadi yapısının yeniden kurgulanmasında, mevcut turizm türlerinin yanında spor turizminin geliştirilmesi, iktisadi olarak diğer yeni bir fırsat olacaktır. SODES kapsamında kültür, sanat ve spor projeleri aşağıdaki noktalardan ilin; Kentin özgün spor yapısına, spor kültürünün geliştirilmesine, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine, kente mekânsal, iktisadi ve toplumsal olarak katkı, kent kültürüne, toplumsal yapıya ve kültürel-toplumsal yaşama katkısına, spor tesislerinin organizasyon sonucu kullanım etkinlik planlamasının yapılması, sürdürülebilir ve etkin kullanılmasına katkı sağladığı düşünülmektedir (Kurtipek, 2010:96).

5. SONUÇ

Sonuç olarak kültür, sanat ve spor projelerinin kentlin kültürel yapısına, toplumsal, fiziksel ve iktisadi gelişimine katkısının önemli olduğu düşünülmektedir. Spor, kültür ve sanat alanında kullanılmak üzere yapılan tesislerin, atıl bir yatırıma dönüşmemesi için bir takım önlemler alınarak, proje sonrası planlar, stratejiler ve politikalar Spor Bakanlığı ile birlikte yürütülmesi uygun olacağı düşünülmektedir. Spor yatırımları kentlerde kültürel ortamı oluşturan, önemli bir bileşendir. Kentsel kültürel ortamın diğer bileşenleri olan kültürel ve sanatsal faaliyetleri (tiyatro, sinema, resim, geleneksel sanatlar vb.) kapsayan bir çerçevede, kültür, sanat ve spor politikalarına ayrılan fonların daha aktif kullanılabilmesi için ilgili bakanlıkların işbirliği yapması daha kalıcı katkılar sağlayabilir. Yoksullukla mücadele ve üretim faktörlerinin daha etkin şekilde kullanılması olarak tanımlanan ulusal kalkınma anlayışının yanında bölge sorunlarını tespit edip, bu sorunları bölge ve ilin potansiyelini kullanarak çözmeye çalışan bölgesel kalkınma projeleri önemli katkılar sağlamaktadır. Bu kalkınma planları içerisinde spor ve sportif organizasyonları bu kalkınma hamlelerinin önemli bir bölümünü oluşturması daha fazla fon ayrılarak bölge kalkınmasında daha fazla yer alması sağlanabilir. Kalkınma Bakanlığına bağlı Sosyal Destek Programı (SODES) kültür, sanat ve spor projelerinin mali ve finansal kaynağının tüm Türkiye’deki illere eşit dağılımı yapılarak ülkenin kalkınma konusunda ekonomiyi olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ARGAN, M. ve Katırcı, H. (2008). *Spor Pazarlaması*, (2. Basım), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
Bingöl Valiliği (2015). *AB Koordinasyon Merkezi Sodes Projeleri 2010-2013 Kitabı*, Bingöl s.1-5.
BLOOM, D. E., D. Canning (2000). *The Health And Wealth Of Nations*. Science, 287.

- DEVECİOĞLU, S, Sarıkaya, M. (2005). *Sporun Bölgesel Kalkınmadaki Rolü, Doğu Anadolu Sempozyumu (Bölgesel Kalkınmada Yeni Ufuklar)*, Elazığ, s. 2, 3, 9.
- DPT (2006). *Dokuzuncu Kalkınma Planı*, Ankara.
- DUR, M. (2015). *Sürdürülebilir Kalkınmada Sosyal Bir Proje Olarak : Kentleşme*, 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 124.
- Gap Eylem Planı (2008). Ankara.
- GÜDER, G., Kurtipek, R. (2010). *Yoksullukla Mücadelede Beşeri Sermayenin Artırılması ve Bölgesel Sosyal Kalkınmanın Sağlanması, Sosyal Destek Programı (Sodes) Örneği*. D. P. T. Müsteşarlığı, Ankara.
- GÜRER, G. (2015). *AB ve Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Sorununa Yönelik Gelişmeler ve Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kamu Ekonomisine Katkısı*, 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 42.
- KARACA, S. (2012). “Türkiye’deki Büyük Ölçekli Spor Organizasyonlarının Kentin Kültürel Gelişimine Etkileri: Trabzon ve Erzurum Örnekleri”, *Oda*, 4, 42-47.
- KARAKAYA, Y.E. (2014). “Sosyal Kalkınmada Sporun Rolü: Sosyal Destek Programı Uygulamaları Üzerine Bir Kavramsal Çözümleme Ve Öneriler”, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1.
- KATIRCI ve ark. (2013). *Spor Ekonomisi*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, Eskişehir s.1-2.
- KURTİPEK, R. (2010). *Türkiye’de Gelir Dağılımı ve Türkiye için Gelir Grupları arası Gelir Oluşum İlişkisinin Miyazawa Yöntemiyle İncelenmesi*, Devlet Planlama Teşkilatı, (yayımlanmamış uzmanlık tezi).
- OECD, No More Failures (2007). *Ten Steps To Equity In Education*, Paris.
- ÖZTÜRK, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- World Bank (2000). “Attacking Poverty”, *World Bank Development Report*, Washington D.C.
- SERÇEK, ve ark. (2015). “Kalkınmada Turizmin Rolü ve Sürdürülebilirliği”, 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s.139.
- www.Sodes.gov.tr, Erişim:11.04.2017.
- www.Dpt.Gov.Tr, Erişim:14.09.2010.